

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frs., $\frac{1}{2}$
an 9 frs., $\frac{1}{4}$ an
4 frs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescã-politicã.

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a dóua óra
6 cr., a treia óra 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
sã se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul VIII.

Blaș 17 Decembre 1898.

Numérul 50.

Un suspin

cãtrã Ilustrii Archierei al provinci
mitropolitane gr. cat. române de
Alba Iulia-Fãgãraș.

III

Dar acuma urmézã din partea pã-
rintescului guvern lovitura de grație
dupã axioma: „Bate voiũ pãstoriul, și
se vor resipi oile,” și: „Corruptio
optimi pessima,” adecã lovitura în contra
bisericii nóstre și încã prin demoralisarea
simțului de iubire, alipire și resigna-
țiune sacrificãtore a clerului nostru
romãn gr. cat. față cu biserica lui.
Spre ajungerea scopului éráși se folo-
sesce de politica satanicã, promite cle-
rului romãn unit congrua, adecã pre-
facerea petrilor în pâne, numai sã se
închine idolului „idea de stat magiar“.

E lucru notoriũ, cã avintãndu-se
și clerul nostru gr. cat. romãn la o
tréptã culturalã mai înaltã, spiritul
timpului pretinde de la dînsul o înfã-
șare mai corêspundãtore stãrii lui
sociale, și fiind pretensiunile timpului
multifarie, clerul nostru nu póte satisfac
acelora mai virtos referitoriũ la crescerea
familiei sale din venitele celea fórt
mãrginite. Prin urmare îmbunãtãțirea
stãrii materiale a clerului nostru ar fi
azi o cestiune de necesitate imperativã.
Idea acésta nu e nouã, ci a fost obiect
de discussiune în dieta țerii deja la anul
1848. De atunci s'a strãcurat o ju-

mãtate de veac, și de atunci pãnã azi
a fost timp și aũ fost și bani spre
deslegarea acestei probleme și încã
conform dreptãții și ecuitãții; cãci dórã
și clerul romãn a prestat și prestã și
azi serviții patriei și cresce cetãteni,
cãri de nenumerate ori aũ scãdat pã-
mintul ei cu sãngele sãu și aũ apêrat
înaltul Tron cu vitejie.

De dóuë sute de ani, de când
clerul și poporul romãn a închiat actul
sfintei uniri cu Roma, mama acésta
bunã ne-a ocrotit și ne-a spriginit si-
lințele nóstre spre scãpare din cãtușile
ignorantei. Ba mai mult, trecutul nostru
ne învãță, cã dacã nu ne uitãm de noi
înși-ne, Capul suprem al bisericii nóstre
a bunã samã nu-și uitã de noi, ci cu
tot dreptul póte zice și nouë: „Aũ dórã
va uita muierea pe pruncul sãu? S'aũ
nu-i va fi milã de fiil pãntecelui sãu?
Și de va și uita muierea pe acésta,
dar eũ nu te voiũ uita pe tine.“ Darã
de altã parte óre ce ajutoriũ binefãcãtoriũ
și țintitoriũ spre desvoltarea organismului
sãu, spre îmbunãtãțirea sorții clerului
sãu și spre progres cultural a simțit
biserica gr. cat. romãnã din partea ca-
tolicilor de rit latin din patrie? Bise-
rica și clerul de rit latin din patrie
a primit de la regi averi colosale spre
scopuri religióse, apostolice, — cãci
apostolice se numesc regi, cãri aũ
dãruit averile acestea. Óre fãcut a
parte și bisericii și clerului catolic de
ritul rêsãritean romãn din acestea bu-
nãtãți abundante, cãri tóte dupã drept

sint averea comunã a bisericii catolice?
Ridicat a óre pe biserica sorã gr. cat.
romãnã din starea miseriei, în care se
afla pe timpul unirii, dupã ce aceea
ea însã-și îndemnãtã de harul Spiritului
sfint s'a întors la acela, prin rostul
cãrnia, pe cum grãesce sinodul din
Calcedon, vorbesce Petru? Tótã desvol-
tarea și înaintarea spiritualã, culturalã
și materialã, în care se aflã azi bise-
rica nóstrã, avem de a o mulțami de o
parte lumini, ce ne-a venit de la Roma,
érá de altã parte puterii interne vitale
a bisericii nóstre, archiereilor provi-
dențiali, clerului devotat religiunii sale
și credinciosului popor așa, cãt fãrã
muștrare de consciință putem, sã susți-
nem, cã biserica catolicã de ritul latin
din patrie punënd la dosar misiunea
sa apostolicã și menirea apostolescã a
averilor sale s'a purtat în trecut și se
pórtã și astãzi ca sorã mãșterã a bise-
ricii gr. cat. române. Document palpabil
împrejurarea, cã cauza congruãrii clerului
nostru se discutã de ani, se perindã de
la o comisiune la alta, și în urmă re-
sultã, cã episcopatul catolic de ritul
latin din patrie averile sale cele mari
nici de cum nu este aplicat a le folosi
și spre ștergerea lacrimilor și încetarea
suspinelor bisericii și a clerului gr. cat.
stórse prin suferințele miseriei, ci în-
drumã pe biserica nóstrã la mila de
ghetã a statului și ne dã pradã guver-
nului actual pãgãn, ca sã întindã și
sermanului cler valach nice sfãrmituri
uscate cumpênite cu cumpêna ideii de

Feuilleton.

Icone negre pe sfund alb.

I.

Misiunea Kwango ca preste tot misiunile
în statul Kongo belgie se desvoltã tare fa-
vorable. Epistolele și scirile numérose ale
bunelor cãlugãrițe cãtrã starița din Gent sint
pline de laudã la adresa Negrilor celor mici
și enarézã într'un colorit naiv tóte bucuriile
și suferințele lor. Deosebitã bucurie le fac
cãlugãrițelor copilașii cei mai mici, a cãror
cea dintãiu crescere este încredințãtã lor, pãnã
când ei devin destul de mari și tari, ca sã
pótã trece în coloniile de elevi ale cãlugãrilor.
„Ți-am scris deja mai înainte, iubitã mamã,
așa scrie s. p. starița din Ki Mventa, „cum
își petrec micuții nostri cei negri în timpul
recreațiunii jucãndu-se de a fotografi. Acum
înce (dupã deschiderea cãii ferate Kongo)
cãlãtoria pe calea feratã este la ordinea
zilei. Câte va lãđi legate de olaltã repre-

sentã vagónele, una vagonul cu cãrbuni, și
una locomotivul. Cu un cerc de fer aplicat
la o ladã de tinichea imitezã fidel sfãrãitul
aburilor liberați. Micii ștregari sciũ, sã
imiteze și cele alalte fluierãturi și semne
așa de bine, în cãt dacã „trenul“ lor trece
zurãind prin curte saũ prin aleã, într'adevêr
ar crede omul, cã se aflã la o stațiune.
Acești Negri mici sint într'adevêr copii
deștepti.“

„Copiũ,“ se zice într'alt loc, „aratã
din ce în ce mai mare alipire de noi. Nu
de mult am primit de la pãrintele director
un mic bilet cu întrebarea, cã óre Pota
(Marta) nóstrã nu s'ar învoi, sã se ducã dupã un
anumit Tambva. Asta am comunicat-o
fetiței. În datã i-s'aũ umplut ochii cu
lacrimi. „Ei, Marta, ce rêspons sã datã?“
„Eũ nu voiũ, sã pãrãsesc cãlugãrițele.“
„Da-te acum și te mai cugetã.“ „Nu, nu,
soro, te conjur.“ L-am rugat deci pe pã-
rintele director, sã cêrã de la Tambva o
amãnare óre care; cãci eũ sint convinsã,
cã Marta în urma urmelor totuși se va învoi.
Nu de mult câte va lucrãtore s'aũ scãpat,
de aũ zis, cã óre cãđi dintre elevii nostri
vor fi trimiși în dêrêpt în satele lor. Asta
a cansat o adevêratã panicã în ceta copiilor;

toți aũ declarat, cã ei cu nici un preț nu
mai doresc, sã mêrgã îndêrêpt. Urmãtorele
sint numele unora din cele botzate mai pe
urmã. Makalanga, acum Maria Ana, Lo-
inda = Maria Luisa, Elomba = Maria
Iosefa, Bulumbu = Maria Ioana, Wala
= Dominica, Kamonga = Blandina, Mbwe
= Susana, Boswete = Cecilia ș. a. Pe
lãngã bucuriile, cãri li-le face pietatea lor și
spiritul cel bun al alumnelor, ne încuno-
scințezã cãlugãrițele cu mãndrie despre suc-
cesele lor cele bune în economia de câmp
și în grãdinãrit. „Recolta nóstrã o am
adunat a casã norocos, venerabilã mamã, și
avem destul motiv, ca sã aducem mulțamiã
lui Dumnezeu. Culesul ne-a adus 50 de
tone de cucuruz, 20 de tone de cartofi,
4—5 lãđi de bob, 8 de urez, 2 de
meiũ. Cu aceste provisiuni și pe lãngã ac-
tívitatea sîrguincióșã a elevilor nostri și pe
lãngã aprovizionare la ocasiuni binevenite
cu carne și pesci sintem în stare a provede
din abundanță mica nóstrã colonie cu victualii.“

„Avem,“ așa scrie o cãlugãrițã din
D'Embo, „deja 18 hectare în culti-
vare: 5 hectare cu patate (póme de
pãmînt), 2 cu manioc (arbust), 2 cu
porumb, $1\frac{1}{2}$ cu bob, $1\frac{1}{2}$ cu cartofi, 1 cu meiũ,

stat magiar așa, că pentru acelea coji uscate, pentru acest preț de Iuda, biserica noastră are, să dea comorile sale cele mai scumpe: neatîrnarea sa biserică și apostolă și limba sa națională.

De ce condiții va fi adecă legată congrua plănuită din partea guvernului pe sama clerului gr. cat. român? Ori și care preot român, care e conștii de misiunea sa față cu biserica și poporul român și a petrecut cu băgare de samă motivele, din cari a mănecat, și scopul, la care aș țintit guvernele țării noastre în toate cestiunile referitoare la biserica noastră și la nēm̄ul nostru, s'a putut convinge, că după principiul „Do, ut des” guvernul prin congrua plănuită pentru clerul gr. cat. român va pretinde ca conditio sine qua non, ca clerul nostru să înceteze de a mai simți, cugeta și lucra ca cler român și să se deslăpăscă de corpul moral al bisericii sale și al poporului român așa, că preotul român să nu mai fie părintele poporului, ci servitoriul avilit al statului. Ii va fi încătușată mintea, inima și voința, ca să nu mai reprezente și apere interesele bisericii și poporului, din care a ieșit, ci să fie datoriu a reprezenta interesele acelea, despre cari guvernul șovinist zice, că ele ar fi ale statului, și cari culmină în acel scop final, spre a cărui realizare se lucră din răspuțeri prin mijloce legale și ilegale, ca numele bisericii gr. cat. române și numele poporului român să fie șters de pe pământul patriei.

A doua problemă importantă, la a cărei deslegare lucră cu nisuiță febrilă guvernul țării și episcopatul catolic de rital latin din patrie, este contopirea provinciei biserică gr. cat. române de Alba Iulia și Făgăraș în organismul

autonomic catolic și prin această cassarea neatîrnării acestei provincie biserică, a cărei independență disciplinară și rituală este garantată pe cum prin actul sfintei uniri, așa și prin bula papală preconisătoare a mitropoliei gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș. Spre scutirea bisericii noastre de contopirca în organismul autonomic catolic al bisericii latine și-aș ridicat glasul energic Archieșii provinciei noastre mitropolitane din conferința ținută în Blaș și și-aș espus vederile sale în reprezentațiunile înaintate la înaltele locuri competente. Și-a esprimit cuvintul seș de „Veto” clerul și reprezentanții poporului gr. cat. român din sinul adunării ținute în Cluș. Dar pe cum se vede, în ce chip cuvintul Archieșilor nostri, așa și decisiunea protestătoare a adunării din Cluș aș rămas la locurile competente „glasul celui ce strigă în pustie”: elaboratul comisiunii de nouă ignoră cu totul esistența provinciei noastre biserică gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș ca independență de la ori ce putere de iurisdicțiune din patrie și atîrnătoare numai de la S. Scaun Apostolic, așa că azi măn ne vom trezi, că biserica noastră gr. cat. română se va contopi în chip volnic în organismul autonomic al bisericii catolice latine din patrie.

Peregrinajul Magiarilor greco-catolici la Roma. — „Alkotmány” din 15 a c. aduce următoarea informațiune:

„Comitetul regnicolar al Magiarilor greco-catolici se îndreptă cu un apel călduros către magiarimea greco-catolică, pentru ca alăturându-se la membrii comitetului să conducă la Roma un peregrinaj imosant. Scopul peregrinajului acestuia e, să dovedăcă ad oculos, că Magiarii greco-catolici

sint în număr mare, și că se alipesc neclătinăți de S. Scaun Apostolic. Prin această vor, să combată aceea, că silința lor ar fi veleită schismatică ori acatolică. Comitetul regnicolar în apelul acesta dă cu o cale samă și despre cei ce s'aș alăturat la mișcarea pentru limba liturgică magiară. După acestea la mișcarea această s'aș alăturat 113.380 de Magiarii greco-catolici. Între aceștia sint 121 de preoți. Dară declarările de alăturare mai șoseac încă și acuma, și așa dară numărul acesta nu pôte, să se zică definitiv. Din cauza îngustimii de spaț reproducem din apel numai următorul pasaj avintat:

„Catolicii de toate riturile, filii tuturor națiunilor se duc la Roma, pentru ca întăriți prin binecuvintarea și cuvintele îmbărbătore ale Sfintei Sale să se întorcă a casă spre a se lupta cu însufățire pentru triumful credinței creștine și al curățeniei moravurilor atât în viața publică, cât și în cea pșivată. Numai noi Magiarii greco-catolici am odihnit până acuma pe perinile nepăsării! Numai pe noi încă nu ne cunosc în sfinta cetate! Lenea și șerăcia noastră e cauza, că Roma și lumea mare nu șcie nimica despre noi. Înse noi, iubii frați în credință, noi Magiarii greco-catolici avem, să dovedim înaintea lui Dumnezeu și în a totă lumea, că alipirea noastră de centrul unității bisericii, de Roma se întemeiază pe credință vie, convicție curată și iubire devotată și stă preste ori ce îndoelă. Față cu aceia, cari informăză Roma în alt chip, avem, să dovedim, că magiarimea greco-catolică esistă și e destul de mărță spre aceea, ca să fie luată în atențiune binevoitoare ca o cetă deosebită. În sfârșit avem, să arătăm înaintea Sfintei Sale, că atuncia, când asemenea coreligionarilor nostri celor de altă limbă șuplicăm, ca limba noastră să se facă limbă liturgică, ne luptăm numai împotriva indiferentismului de credință, în a desprețuirii religiunii și în a apostatării, carea s'a încuibat între noi,

cele alalte 5 pentru banane și pentru o plantațiune tină de cafea.” Și toate acestea aș fost plantate de călugărițe în decurs de doi ani cu ajutorul elevelor celor negre. „In dată ce timpul ploios ne va permite, sora Rosa are de gând, să schimbe un ținut tufos de o estensiune mărșoră în loc de porumb. Dar câte impunșeturi și câte săpături cu sapa și cu lopata nu va costa acela!” Productivitatea solului e mult lăudată, și clima încă e ușor de suportat. Numai insectele blăștimate, a nume furnicile, cari în Kongo par a prospera în mod deosebit, te fac, să le observi a dese ori în mod forțe neplăcut. „Ieri,” așa șrie starița din Ki Mvența, „un convoiu de furnici călătore a năvălit în șimbec-uri, cari șervesc copilelor de iatac. Copilele aș trebuit, să cedeze prepotenței, aș fugit în toate părțile și nu aș putut fi duse la culcat, până când nu li-s'a designat alt șimbec, care era destinat pentru copilele, nou șosinde.” Pentru a împedeca, ca horda de bandiți să nu se năpustăcă și asupra cășii călugărișelor, una dintre ele s'a pus, să bată în pământ cu piciorul din totă puterea. Asta a avut efect. Caravana s'a dus pe aci în colo, și-a luat direcțiunea către pădure și a dispărut. — „De unăzi,” așa se povestesc într'o altă epistolă din Ki Mvența, „noștea s'a întimplat o scenă ciudată.” O caravană de furnici călătore a străbătut în dacoul (grajdul) iepurilor de casă, unde stăteau și câte va găini cu pușorii lor. La vaietele, de cari te cuprindea mila, a celor atacați sentinela noastră a dat alarm, și noi, sora Alberta și eu am grăbit

la fața locului. Am recunoscut pericolul și am chemat câte va copile într'u ajutor, cari cu ajutorul sentinelei aș evacuat dacoul și aș mântuit pe locuitorii lui. Furnicile mișcuaș deja pe bietele animale, le mușcaș cu cleștele lor și le gādiliaș. Mai aș intrat chiar și în ochii iepurilor de casă, 7—8 găini aș perit din incidentul acestui atac neașteptat. Are deci drept la Fontaine, când zice: A dese ori de cei mai mici dușmanii ai nostri trebuie, să ne temem mai mult.”

Părintele de Vos a vėdut Mercuri, în 20 Aprilie, dimineță la 7 ore pe o aleă a misiunii trecend o ast fel de caravană. „Joi la aceea-și oră caravana încă nu trecuse, și azi Vineri mai trec încă cete nesfărșite. Am cercat, să le număr, câte trec pe din aintea mea într'o minută. A fost cu nepușință; numărul lor și lușela marșului lor a fost prea mare. Cu această ocașiune am observat următoarea aparițiune. Până când treceaș cele mai mici, lucrătorele încărcate cu bucățele de resturi vegetale uscate și cu țanduri de lemn, altele mai mari înarmate cu făci puternice și puse ca sentinele, formaș șpalir, și în locuri deschise apėrau pe lucrătore cu trupurile lor ca și cu un fel de coperiș. „Aceste furnici blăștimate,” șrie o călugăriță, „iți pot strica totă plăcerea, ce și-o ofere câmpul. Fără grije te aședii unde va, ca să odihnesci pușin, sau să arunci o privire asupra regiunii, când de o dată apar acești mici bandiți și te alungă.” „Plecaș,” așa ne povestesc părintele de Vos, „spre pădurea din apropierea locuinței noastre, ca să-mi sfărșesc rugăciunea din

breviar. Cufundat total în rugăciune, n'am observat, că am ajuns în mijlocul unei colone de marș a furnicilor călătore, până când dintr'una pișcăturile arđetore m'aș invățat, că pe aici tot de una trebuie, să fi cu ochii în patru. În zădar am alergat prin tufe, nici una dintre aceste mici bestii mănioșe nu s'a lăsat de mine. Am trebuit, să chem un băeat, ca să-mi ajute a mē scăpa de ele. Pentru că aceste furnici într'adevăr aș clește infricoșate pentru a mușca, cari străbat prin haie până la carnea vie.”

Între deosebitele coloniș ale misiunii din Kongo domnesce, cum apare din epistole, cea mai frumoșă armonie. Se cercetăză împrumutat pentru a învăța unii de la alții; pe bolnavii îi trimet pentru a se recrea în altă colonie; și emulăză în ospitalitate plină de iubire și în complesanța de tot felul. Tot ast fel pôte șervi de model și bana înțelegere între misionarii și regimul colonial din Kongo al Belgiei. Oficialii sint cât se pôte de prevenitori față cu misionarii și călugărișele; se ajută împrumutat prin trimiteră de legumi prōspete, conserve și trăese în cea mai bună armonie. Acesta a apărut în cea mai frumoșă lumină și cu ocașiunea festivitășilor împrunnate cu deschiderea liniei ferate Kongo în Iulie trecut. Ele s'aș început la 1 Iulie în Boma cu șerviș divin festiv și Te Deum, la care aș luat parte oficialii coloniei și reprezentanții puterilor străine. S'aș ținut apoi pe rind festivitășii în Matadi (2 Iulie), în Tumba (4 Iulie) și în urmă în Stanley Pool și Leopoldville (6

și mișcarea noastră e enrată, sinceră și catolică în toate fibrele sale. Îubiți coreligionarii! Pentru ca să putem ajunge acest scop, noi încă avem, să mergem la Roma. În persoană avem, să aducem omagiul nostru la așternutul tronului Sfinției Sale. În persoană avem, să ne rugăm înaintea lui, ca să dobândim sentul lui preafalt pe sama mișcării și scopurilor noastre. În persoană avem, să ne prezentăm ca fiii cu adevărat catolici și cu adevărat magiari ai Sfinției Sale, spășind cu o cale indiferentismul nostru de până acuma, cu care am lăsat până acuma, ca biserica și lumea să treacă preste noi la ordinea de zi. De aceea a hotărât comitetul regnicolar al Magiariilor greco-catolice, că va conduce peregrinaj la Roma."

"Peregrinajul e plănuț pe luna lui Martie."

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Maiestatea Sa Monarchul prin înaltul rescript din 5 a c. a numit pe contele Iuliu Andrassy de president, era pe, primatele de la Strigon Vaszary de conpresident al comisiunii de controlă și supraveghiere preste fondul religionar și de studii. Comisiunea acesta e numită pe trei ani începând din 1 Novembre a. c.

Rutenii magiarisați, cari au pus la cale agitațiunea pentru limba liturgică magiară, anunță, că comitetul central din Budapesta se va întregi cu membri din provincă.

Episcopul Mețan de la Arad ca president al consistoriului mitropolitan gr. or. român prin circulariul din 3 Dec. a. c. convoca pe 16/28 a c. congresul național bisericesc menit, să aleagă pe noul mitropolit al Românilor gr. or. din Ungaria și Transilvania.

Iulie), la care au fost invitați și msgr. Angouard, vicariul apostolic din Abangi, superiorii misiunilor, cum și cele mai cu influență căpetenii ale Negrilor. Depărtarea de la Matadi până la Stanley Pool a fost parcursă în două zile cu celeritate mijlocie de 25 km. pe oră. Numeroșii oșpeți străini au rămas uimiți de arta ingineristică belgiană, care a deslegat într'un mod splendid cele mai grele probleme tehnice. Natural la deschidere și misiunea Kvangoa a luat parte foarte activă. Întreg personalul misiunii, călugări, călugărițe, băieții și fetițele negre îmbrăcate sârbătoresce, au stat lângă linia căii ferate și au salutată cele dintâi trenuri, ce au trecut pe din aintea lor. Guvernatorul belgian s'a scoborit din tren cu totă suita sa și a arătat cel mai cald interes față cu prosperarea înfloritoare a misiunii. Pentru aceasta misiune noua linie ferată, care trece în nemijlocită apropiere de două stațiuni misionare, înseamnă un avantaj extraordinar. Drumul obositor al caravelor în lăuntru țării, care ținea cam o lună de zile, și transportul neregulat, au fost greutăți foarte mari. Toate acestea au încetat acum norocos, și statul Kongo are acum prospectele cele mai bune pentru o rapidă dezvoltare înfloritoare, ceea ce e favorabil și pentru misiuni.

Roma.

Sectele protestante dezvoltă o vie activitate spre a câștiga proseliți în Roma. Ele de și difer între sine, totuși în ura papismului se unesc. Ca să-și câștige proseliți, au înființat mai ale Metodistii americani mai multe asile, școli și alte instituite, în cari se primesc și instrușă tinerii gratuit ori pe lângă prețuri de tot moderate. În aceste instituite apoi cêrcă a câștiga tinerimea pentru doctrinele protestante. În pensionate se cetesce în decursul prânzului din s. Scriptură, și acesta se interpretă în sens fals spre a se păre, că ea confirmă doctrinele protestante; cu acesta se împreună apoi combaterea catolicismului și istorisirea de anecdote scandalose despre preoții catolici și despre membrii ordurilor călugărescilor catolice. Spre a paralisa activitatea destructivă a ereticilor s'a ridicat în Roma „Casa della Providenza” pentru instruirea tinerimii. Surorile anglicane au cursuri de instrucțiune de sară, la cari participă câte 600 de persoane. Asemenea sînt și alte instituiuni salutare spre împedecarea rului.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Proiectul de lege prezentat de Tisza Kálmán în ședința dietală din 6 a c. nu a dat ansă numai la repășiri din clubul guvernamental, ci a iritat și mai mult opoștia asupra lui br. Bánffy. După ce Szilágyi Dezső nă a putut fi înduplecat, să mai rămână president al dietei, și vicepresidentul Láng încă a presistat pentru primirea dimisiunii sale, era al doilea vicepresident Kardos e morbos, dieta a rămas fără conducător. Acesta prevedându-o br. Bánffy, în ședința din 10 a c. a făcut, să se cetescă în dietă rescriptul regal, prin care ședințele dietale se amână pe o săptămână, adecă până în 17 a c., sperându-se, că doră în decursul acestui interval de timp se vor mai calma spiritele.

Ședința din 10 a c. a fost una din cele mai sgomotoșe. Br. Bánffy vedând, că sgomotul opoșției va face, să nu i-se audă cuvintele, a chemat lângă sine pe un stenograf, care scrie tot, ce zice dînsul.

În amânarea ședințelor opoșionaliil ved calea de ducă a baronului Bánffy cu atât mai virtos, că regele ar cere informațiuni despre situație și de la alți politiciani fruntași.

Partidul liberal candidăză la presi-dența dietei pe ministrul de interne Perczel, era portofoliul de interne ar avé, să-l iea br. Bánffy. Se zice, că br. Bánffy ar avé deja decretul regal pentru disolvarea parlamentului, și noușle alegeri ar fi proiectate pe luna Februarie 1899. La ministeriul de lângă persoană regelui e combinat contele Szécsenyi Manó.

Partidele opoșionale au lăsat un manifest comun, în care acusă guvernul cu violarea constituțiunii. În acest sens țin discursuri și cătră alegătorii din provincă.

Ministru croat e numit Cseh Ervin.

Austria.

Abia au trecut serbările iubilare din incidentul domniei de cinci zeci de ani a Monarchului, și radicalii Germani reincep scandalele obstructioniste.

În ședința din 9 propunând presidentul parlamentului, ca provisoriu pactului cu Ungaria să se desbată în 13 a c., s'a născut o discușiune de tot animată asupra stabilirii ordinii de zi, preținșd unii, ca să se pertracteze mai întâi proiectul referitor la căile ferate de interes local, era alți propunerea de punere sub acusă a cabinetului. Într'aceea aranjatori de scandale parlamentare Wolf, Iro și Kaiser și-au reluat rolul inscenând un sgomot infernal și insultând prin cuvinte de jos pe president.

Martii din nou au început obstructioniștii, să atace pe president, că nu apără drepturile parlamentului față cu volniciile guvernului și ajută guvernul în aplicarea §-lui 14 pentru esecutarea budgetului și a pactului provisoriu. Presidentul arată, că chiar opoștia prin procedura sa împedecă desbaterea acestor cestiuni pe cale parlamentară și împinge guvernul la aplicarea §-lui 14. — Schönerer propune, să se pună sub acusă ministrii Thun, Baernreither fost ministru de comerț, actualul ministru de comerț br. Dipauli și ministru de justiție Rober pe motivul, că ar fi dat o circulară cătră oficiile postale din Boemia și Austria de jos dispunând confiscarea mai multor apeluri.

Introducându-se ședințe paralele, înainte de prânz s'a desbătut provisoriu, era în ședințele de sară proiectul despre căile ferate de interes local.

Din Viena se anunță, că guvernul vede a fi imposibilă pe cale parlamentară primirea pactului provisor înainte de feriile Crăciunului. Pentru aceea il va introduce în decursul vacanțelor de Crăciun aplicând §-l 14 al constituțiunii.

Germania.

Parlamentul imperial s'a redeschis în săptămâna trecută. În discursul tronului împăratul de și accentușă bunele raporturi cu toate puterile și laudă inițiativa țarului pentru desarmarea generală, totuși pune în prospect înmulțirea armatei germane.

Parlamentul se ocupă de desbaterea budgetului. În decursul desbaterii oratorii conservatori accentușă necesitatea de a se lua măsuri energice în contra anarchismului, despre care contele Limburg-Sturm zice, că e fructul democrației sociale, era acesta s'a ridicat pe umerii partidului numit progresist. Espulsarea Danezilor o motivează oratorul cu tendența Daniel de a reanexa districtele mărginașe ale Prusiei. — Apoi a vorbit Polonul Mottý despre situație zicând, că mulțămirea internă e cel mai bun fundament al statului. Înse de un șir de ani se manifestă atare politică, după care imperiul își nimicesce pe proprii fil. În provinciile ostice elementul slav e persecutat, și Polonii espulsați, de și esistă convențiuni internaționale, cari garantăză fie căru Polon petrecerea în

regatul Prusiei. E curiosă și procedura, că supușii unui stat aliat, cum e Austria, se espulsează ca nisce făcători de rele ordinari.

Secretarul de stat pentru afacerile externe Bülow vorbind despre politica universală zice, că cestiunea orientală a intrat în o fasă pacinică, de și nu e deplin resoltivă. Chemarea de a aplana diferențele religioase și naționale ale poporilor din peninsula balcanică este a posterității. Intreita alianță stă neclătită; ea este o garanță a păcii, care e necesară pentru prosperarea și progresul poporilor. În Orient Germania nu urmărește scopuri egoistice. Ce privește pacea universală, zice, că fidel drepturilor și intereselor poporului, tradițiilor istorice și intențiunii împăratului o va avea înaintea ochilor și o va păzi, adauge înse, că venitorul Germanilor se basază pe forța lor, era forța pe ascuțitul sabiei, și poporul german nici când nu va lipsi de acolo, unde să tracteză de planuri universale și de menține pacea universală.

Franța.

Cestiunea Dreyfuss și acum predominază opiniunea publică și în legătură cu această cestiunea Dreyfussistului Piquard. Amicii acestora pun totul mișcare spre a elibera pe cel dintâiu de pe insula dracului, era pe al doilea din carcerul militar. De altă parte amicii armatei și antisemiții încă nu stau în neactivitate. Ei lucrează pe calea presei, prin adunări populare și în parlament spre a elibera opiniunea publică și interesele țării de sub influința Jidovilor și a simbriașilor acestora.

În ședința parlamentară din 12 a. c. socialistul Pascal Grousset a atacat vehement corpul statului major militar și prin acesta a provocat la o părulă formală între socialiștii de o parte și între antisemiții și naționaliștii de altă parte.

Antisemitismul se lătește pe zi ce merge nu numai în Franța, ci și în Algeria.

Turcia.

Protestele Turciei în contra felului, în care puterile europene au deslețat cestiunea Cretei, nu i-au folosit nimica. Puterile de la început au recunoscut sultanului suveranitatea asupra insulei, dară i-au denegat ținerea de garnisonă și de alte mijloace, ce contribuie la conservarea drepturilor de suveran.

Pe cum anunță „Agența Havas” din Canea, prințul grecesc Georgiu comisariul puterilor în Creta va sosi acolo în 21 a. c. În amnestia generală, ce o va publica el, nu se cuprind și acei criminali, pe cari i-a condamnat tribunalul militar pentru turburări și escese, nici cei condamnați la moarte, a căror pedepsă s'a schimbat în carcer pe viață, căci ar fi periclitată siguranța martorilor.

Spania și America.

Comisarii întruniți la Paris pentru închierea tratatului de pace și-au terminat lucrările. Ei în zilele trecute au subscris tratatul și mulțămind presidentului republicii pentru ospitalitate s'au depărtat. Americanii sigur s'au întors în patrie satisfăcuți. Spaniolii de și nu vor avea bucurie, dară conștiința nu-i va muștra, căci întru împlinirea tristei sale datorințe au desvoltat un zel laudabil spre a salva, ce se mai putea salva pentru patria sa nefericită.

Americanii au început să-și organizeze domnia în provinciile cucerite. În Cuba au numit guvernator militar pe generalul Brooke incredințându-l cu inspecțiunea și controla tuturor ramilor de administrație civilă și militară.

Comunicat.

Din rapoartele adunărilor mai multor despărțăminte a „Reuniunii învățătorilor gr. cat. din arhidieceza gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș” apare, că biroul central n'ar fi satisfăcut §§-lor 25 și 27 din statute.

Pentru liniștirea spiritelor se aduce la cunoștința celor interesați, că biroul central încă din ședința sa ținută la 27 Oct. 1897 a făcut o reprezentațiune către Preaveneratul Consistor mitropolitan, în care a cerut, ca să asemne diurne și spese de călătorie învățătorilor, cari participă la adunările reuniunii.

În urma acestei reprezentațiuni Preaveneratul Consistor mitropolitan a dat circularul de dato 23 Decembre Nr 5817 ex 1897 către toate oficiile protopopesci, cu însărcinarea, ca în sinódele protopopesci să afle isvórele, de unde și cum s'ar pute da acele spese și diurne? După ce cestiunea încă nu e limpede, fiind că numai de la 5 protopopiate au sosit rapoarte, și după ce învățătorii în adunarea constituantă au declarat, că fără diurne și spese de călătorie nu pot participa la adunarea generală, așa biroul central trebuie să aștepte în liniște finalizarea cestiunii.

Cu toate acestea, dacă despărțămintele insistă, ca să se concheme adunarea generală fără de a reflecta la rebonificarea speselor, n'au de cât să aducă această dorință la cunoștința biroului central, care va face pașii de lipsă, ca să se țină adunarea generală.

Din rapoarte apare mai în colo, că la inițiativa despărțămintului Sibiu în adunările despărțămintelor s'a discutat cestiunea edării unei foi pedagogice. Referitor la acesta se observă, că în § 3 din statute e prevădută edarea unei foi pedagogice, carea va servi de organ al reuniunii, și biroul central a și făcut toate pregătirile de lipsă, dar decidera în merit asupra cestiunii cade în competența comitetului central și respective în a adunării generale. Așa rugăm despărțămintele, să fie cu considerație la acestea și să aștepte în liniște rezolvirea cestiunilor espuse.

Din ședința biroului central ținută în Blaș la 14 Decembre 1898.

Georgiu Muntean
presidentul reun.

Petru Ungurean
notarul reun.

Convocare.

Subscriși în înțelesul §-lui 21 al Statutelor Reuniunii învățătorilor gr. cat. din protopopiatul Murășului avem onóre a convoca prin acesta pe membrii și binevoitorii acestei Reuniunii la adunarea generală do tómnă, care se va ținé Luní în 26 Decembre st. n. a. c. în comuna Niraștei (Nyárándtő) cu următoarea

Ordine de zi: 1) Participare în corpore la serviciul divin, ce se va celebra în biserica gr. cat. din loc la 8 ore a. m. 2) Ținerea prelegerii practice din Intuițiune despre obiect și colórea lui de Ioan Morariu învăț. în Bardăș. 3) Deschiderea adunării prin președinte. 4) Verificarea procesului verbal al adunării generale de primăvară ținută la 7 Maiu st. n. a. c. în Sântana de Murăș. 5) Esmiterea comisiunilor: a) a unei comisii de 2 pentru constatarea membrilor prezenți și incassarea taxelor restante; b) a unei comisii de 2 pentru criticarea prelegerii practice și a disertațiunii, ce se va ceti. 6) Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal al adunării prezente. 7) Cetirea disertațiunii „Populisarea stupilor și cultivarea vermilor de mătăsa”, de dl Augustin Nascu învăț. în Ciavașul de câmpie. 8) Raportul comisiunilor de sub punctul 2. 9) Defigera locului și timpulul, în care să se țină adunarea generală proximą. 10) Insinuarea membrilor, cari cu ocazia adunării proxime voesc, să țină prelegere practică și disertațiune. 11) Alegerea unui membru nou pentru adunarea generală centrală din Blaș în locul dlui Teodor A. Bogdan, care s'a depărtat din tractul Murășului. 12) Alegerea președintelui și notariului despărțămintului. 13) Propuneri și interpelări. 14) Închiderea adunării prin președinte.

Habie la 10 Dec. st. n. 1898.

Ioan Oltean
președinte.

Antoniu Tamaș
notar ad hoc.

Mulțamită publică.

Subsemnatul nefiind în pusețiune de a mulțami deosebit tuturor binevoitorilor și amicilor, cari din incidentul aniversării de 25 ani ai modestei mele activități în ambitul vicariatului Silvaniei sau în persoană au participat la serbarea zilei din 8 Decembre, sau din depărtare m'au întimpinat cu adresarea felicitărilor cordiale, asigurându-mi, că din florile nevesteșdivere ale simțemintelor tuturor cuprinse într-o cunună împletită cu lacrimile de mulțamită și recunoștință isvorite din adâncul inimii mele, am înfrumșetă fruntea sîntei bisericii noastre gr. cat. și a națiunii române brăzdată de furtunile seclilor, — îi rog pe toți și toate, binevoescă a primi în acest loc, unde se îmbrățișează simțemintele, cugetele, lacrimile de condolință și bucurie și suspinele tuturor confrăților și surorilor de aceeași religioase și națiune, adâncă-mi mulțamită și recunoștință.

Tot o dată le promit ca recompensă pentru nobleța inimii, din care mi-au făcut parte, că și în viitoriu, până mă va înghiți recele mormint, stéua conducătoare a modestei mele activități va fi între ori ce împrejurări: iubirea bisericii și națiunii mele și a patriei comune.

Dat Șimleul Silvaniei la 12 Decembre 1898.

Alimplu Barboloviciu
vicariu for. gr. cat. episcopesc
al Silvaniei.

Apel.

cătră domnií autori și editori români.

Trebuința unei biblioteci, din care să se împartă cărți pe la case private publicului românesc și mai virtos clasei industriașe din Blaș și jur, este de mult simțită. Casina română se simțese îndemnată, să satisfacă acestei trebuințe. Dar fiind modestă în cursele sale, face un călduros apel la toți domnií autori și editori de cărți românesce, ca considerând scopul, ce urmărește, să binevoescă a trimite pe sama bibliotecii casinei

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Credința vécúrilor creștine celor dintâi în fecioria Născătoarei de Dumnezeu.

(Continuare.)

Vedem deci, că trăsătura feciorăscă a Mariei a fost combătută începând deja de pe vremea Apostolilor. Iudeii și păgânii priviau minunea conceperii lui Isus de minciună ori de basm. Cel dintâiu o priviau de o esplicare falsă a unor cuvinte profetice; celor din urmă ea nu li-se potrivea în sistemul lor.

Împotriva acestor contrarii apără scriitorii creștini credința moștenită de la Apostoli. Cel dintâiu dintre scriitorii aceștia a fost s. Iustin Martirul, care a primit credința creștină de la învățăceii Apostolilor pe la anul 130 și a murit în an. 166. În apologia sa cea dintâiu, carea o dase împăratului și senatului din Roma pe la mijlocul vécúli al doilea,¹⁾ opune păgânilor, că lor o nascere feciorăscă nu pôte, să le fie un lucru așa de bătătoriu la ochi, căci, zice el, „dacă noi istorisim, că el (Christos) s'a născut din o feciără, acésta dóră o susțineți și voi despre Perseu.“²⁾ În cele următoare arată păgânilor, că creștinul nu crede numai așa orbis, ci are cuvinte de a crede. Cuvintele acestea sînt între altele profetiile L. V.³⁾ „Ascultați acuma,“ scrie s. Iustin, „cum profetește Isaie din cuvînt în cuvînt, că el se va nasce din o feciără.“ Urmézá profetia lui Isaie. „Căci ceea ce se pâruse a fi de necređut și cu neputință la ómeni, aceea a vestit-o Dumnezeu prin spiritul profetic mai înainte, pentru ca implinindu-se să nu întimpine necredință, ci în urma prevestirii să se credă. Înse pentru ca nu cum va únii cumpénind profetia amintită să ne bage de vină, ceea ce băgară de vină poeților, cari zic, că Zeus vine la femeii spre a deprinde dragostea, vom, să cercăm a esplica cuvintele (profetului). Cuvintele: „Étă fecióra va lua în pântece“ dovedesc, că Fecióra a luat în pântece fără de împreunare casnică; căci dacă s'ar fi împreunat óre cine cu ea, atunci ea nu ar fi mai mult fecióra. Ci puterea lui Dumnezeu a pogorit preste Fecióra și o a umbrít și a făcut, ca ea fecióra fiind să fie grea. Și ángerul lui Dumnezeu, care în vremea aceea a fost trimis la însă-și Fecióra, i-a vestit: „Étă vei lua în pântece de la Spiritul sfînt și vei nasce fiú, și Fiul celui Preafáalt se va chema. . . . Și acesta (Spiritul sfînt), carele a pogorit preste Fecióra și o a umbrít, o a făcut grea nu prin împreunare, ci prin putere (dumnezească).“⁴⁾

Punctul de vedere al Iudeilor, diferit de cel al păgânilor pretindea în parte un chip de argumentare diferit de cel împotriva păgânilor. De aceea s. Iustin în „Dialogul cu Iudeul Trifon“ se dímite cu acesta la dispută esegetică și-i dovedesce, că esplicarea, ce o daú textului lui Isaie Iudeii, e falsă. Septuaginta, carea, — după cum susține s. Iustin, — Iudeii au falsificat-o, nu zice: „Étă tinéra (νεάνις),“ ci: „Étă fecióra (παρθένος) va lua în pântece șcl.“⁵⁾ Dóră profetul zice, că conceperea fecióreii e un semn deosebit, când zice: „Ínsu-și Domnul va da vóné semn: Étă fecióra în pântece va lua șcl.“ Dacă deci fiul acela promis s'ar fi născut pe cale ordinară, cum ar fi putut Dumnezeu, să o numéscă acésta semn. Dóră aceea, că o femeie tinérá prin împreunare lea în pântece, nu e nimic estraordinar, aceea dóră o fac tóte femeile mai tinere a fară de cele sterpe, cu tóte că și la acestea pôte, să se întimple acésta, dacă așa voesce Dumnezeu.⁶⁾ Referirea cuvintelor lui Isaie la Ezechie o respinge s. Iustin arétând, că cuvintele profetului de la 8, 4: „Mai înainte până ce va sci pruncul a chema pe tatál sêú, sati pe mamá-sa, va lua puterea Damascului și prăđile Samariei înainte împăratului Asirianilor,“ nu pot, să se referéscă la Ezechie, ci prevestesc limpede închinarea și

darurile magilor de la răsárit.⁷⁾ Cuvintele profetului se referesc deci la Maria. Căci în tótă pogoritorimea lui Avraam a fară de Christos nu se găsesce nicăiria nici unul, care să fie născut din fecióra.⁸⁾ De altmíntrea casul acesta își are casuri analóge. Eva s'a făcut din cósta lui Avraam, tóte ființele s'au făcut din nimica, câte va femeii, cari mai înainte de aceea fuseră sterpe, pe cum au fost mama lui Samuil, soția lui Avraam și Elisavet mama lui Ioan, au născut prin voea lui Dumnezeu.⁹⁾ Ba aseménarea cu Danai nu degradézá nascerea lui Christos la șirul basmelor, căci miturile păgánesci au, să se privéscă de caricaturí drăcesci de ale descoperirilor dumnezeesce⁴⁾ și au deci și ele óre care putere doveditoare. În sfârșit istorisirea evangelică e așa de convingétóre: Lui Íosif mirelui Mariei, care mai înainte voise, să respingă miréssa sa, pentru că cređuse, că ea era grea prin împreunare cu bărbat, adecă prin curvie, i-s'a poruncit prin o vedenie, să nu respingă pe soție-sa, căci i-a zis ángerul, că ceea ce are ea în pântece, e de la Spiritul sfînt.⁵⁾

Al doilea dintre acei scriitori, de la cari ni-s'au păstrat scrieri, și cari apără minunea conceperii lui Isus, e episcopul Ireneu al Lyonului (+202), un învățăcel al s. Policarp de Smirna, al unuia din cei ce au învățat adevérurile religiei creștine la picióarele Apostolului Ioan. În opul sêú cel mai de frunte „În contra ereselor“ a combătut s. Ireneu mai ales gnosticismul așa zicénd până la nimicire. Lucru firesc deci, că în acest op al sêú a înfruntat cu tótă tária convicției și părerea aceea, după care Isus ar fi fost un fiú al lui Íosif. „Acea,“ scrie el, „cari declară, că el (Christos) ar fi numai un om, generat de Íosif, cari nu cunosc pe acela, care e din Fecióra „Cu noi Dumnezeu“, aceea mor în robia neascultării celei vechi și se lipsesc pe sine de viața vecinică.“⁶⁾ În textul de la Io. 1, 13 s. Ireneu înlocuesce pluralul cu singularul și zice despre Christos, că el s'a născut nu din voe trupéscă, nici din voe bărbátéscă, ci de la Dumnezeu.⁷⁾ Apoi esplică cu de-aménuntul profetia lui Isaie și ajunge la acela-și rezultat ca și s. Iustin, ba în parte folosesc și acele-și cuvinte, cari le folosise s. Iustin. „Ce lucru mare ar fi adecă,“ zice el, „saú ce semn ar fi în aceea, că o femeie tinérá ar lua în pântece de la un bărbat și ar nasce? Dóră acésta se întimplă cu tóte femeile, cele ce nasc. Ci pentru că preste áșteptare mántuirea ómenilor a început a se aréta prin ajutoriul lui Dumnezeu, de aceea preste áșteptare s'a întimplat și nascerea Fecióreii așa, că Dumnezeu a dat semnul acesta, érá nu a făcut-o un om aceea.“⁸⁾ În multe alte locuri de ale s. Scripturii mai află el asemenea referiri la conceperea feciorăscă. Așa în ps. 131, 11: „Din rodul pântecelui têú voiú pune pe scaunul têú.“ Aci e vorbă de „rodul pântecelui“ și nu de „rodul cópselor“, și acésta e o alusiune la conceperea lui Mesia cea fară de conlucrarea bărbatului.⁹⁾ Acea-și însemnare o are la Dan. 2, 14 pétra cea táiată din munte „fără de mână“ omenéscă, pe cum și pétra aceea, despre care zice Domnul la Isaie 28, 16: „Étă eú voiú pune în temeliile Sionului pétră de mult preț, alésă, în capul unghiului,“ și toeagul acela, pe care l-a aruncat Moisi la pámînt, și l-a dárut Dumnezeu cu viață prin minune (II Moisi 7, 9 ur.). Dacă el ar fi fiul lui Íosif, cum ar puté, să fie mai mult de cât Solomon, ori mai mult de cât Iona, ori mai mult de cât David șcl. (Mt. 12, 41. 42; 22, 43 urr.). Acela-și Spirit al lui Dumnezeu, carele gráise cátră profeti, a gráit și cátră Apostoli, cari márturisesc, că Emanuil s'a născut din Fecióra, căci se zice: „Mai înainte de a se împreuna Íosif cu Maria, așa dară rămánénd ea întru feciorie, s'a aflat avénd în pântece din Spiritul sfînt.“¹⁰⁾ Ebioniții nevoind deci, să o întélégă acésta, fac un lucru de nimica și far de temeiu.¹¹⁾

(Va urma.)

¹⁾ Nitzsch, Dogmengesch. S. 118.

²⁾ Apol. I. 22.

³⁾ Ibid. 31, 32.

⁴⁾ Apol. I. 33.

⁵⁾ Dial. c. Tryph. 67.

⁶⁾ Ibid. 84.

¹⁾ Ibid. 67.

²⁾ Ibid. 43.

³⁾ Ibid. 84.

⁴⁾ Ibid. 67.

⁵⁾ Ibid. 78. V. și 83. 85. 100. 101. 112; Apol. I. 31. 32 și pe airia.

⁶⁾ Haer. III. 19, 1.

⁷⁾ Ibid. 2, apoi III. 16 ș. a.

⁸⁾ Haer. III. 21, 6.

⁹⁾ Ibid. III. 21 și 16.

¹⁰⁾ Ibid. 21, 5.

¹¹⁾ Ibid. V. 1.

Dumnezeul cel vechi.

Narațiune de K. Bolanden.

(Continuare.)

„L-a apêrat? Dragă Dómne!“ zise dureros contele Rethel. „Apariția esterióră a evenimentelor te duce în rătăcire. Eú susțin, că Napoleon III a făcut mai mare vătémare Papei de cât Napoleon I, care a tîrit în prinsóre pe Sfințitul Părinte și l-a atacat cu brutalitate pe față. Nepotul lui s'a purtat față cu el cerbicos și pe ascuns. Politica lui cea viclénă e, să despóie de tóte pe Papa. Reamintesc-ți numa! Nu pressa lui Napoleon III a accentuat imposibilitatea domniei lumesci a Papei? Nu împêratul însu-și a împrăștiat în largă lume scrierea sa, în care — după a lui părere — posesiunea Papei ar trebui restrînsă la un palat și o grădină mare? Și cu mâna lui puternică n'a ajutat pe Italia în despoiere? Napoleon III a fost ajutătorul și pãrtinitorul Italianilor despoiatori de biserică, al nimicitorilor libertății papale. Prin acest mare pecat a spus Franța și pe sine însu-și mâniei lui Dumnezeu.“

„Dta ai în cât va dreptate,“ zise Ditmour după scurtă cugetare. „De când Napoleon a închiat cu Italia învoela, în sensul căreia Franța a refuzat Papei apărarea, de atunci stéua împêratului e în apunere.“

„Cum am rugat eu-atunci pe Napoleon! Cum l-am implorat, să nu lege această convenție!“ zise Rethel. „Totul a fost în zădar! Împêratul nu crede în prevedința dumnezească. Dar nu preste mult va esperia, că Dumnezeu cel vechi, care trăesce, pedepsește cu mână neînfrîntă și cu sfințită mânie pe inimicii bisericii sale.“

„Recunosc, că Napoleon merită pedepsă, dar de ce dreptul Dumnezeu ar face responsabilă o întregă țară pentru păcatele principelui ei?“ întrebă Ditmour.

„Cum e poporul, așa e principele!“ răspuse Rethel. „Franța ar fi putut sili pe împêratul, să domnescă în spirit creștinesc. Înse Franța permite ori ce fel de nedreptate. Numa! o parte mică a națiunii și-a ridicat glasul în contra adevăratei degenerări. Și cine a promovat necredința și imoralitatea? Napoleon III. A lăsat ziarelor desfrîul fără margini, și ele sînt tot așa de rele și fără Dumnezeu, cum era pressa filosofilor mai înainte de prima revoluțiune. Apoi de ce a privit cu nepăsare împêratul, cum propria-i armată se infițiază și se desbracă de sentimentele religioase? După actualul sistem ofițerul nu pôte conta la avansare, dacă satisface obligămintelor religioase. În întregă armata s'a introdus o adevărată credință păgănescă. Cu un cuvînt Napoleon III a aruncat Franța în imoralitate și ruină extremă. Și această încă este persecuție a creștinismului. Dacă n'ași fi fost de mult în curat cu aceea, că atacurile deschise, necrutătoare strică mai puțin bisericii de cât curentul ascuns anti-bisericesc, domnia lui Napoleon mi-ar fi dovedit-o această. Franța s'a cufundat în păcate, a deviat de la calea adevărată, și de aceea vâ espia. Trăesce încă vechiul Dumnezeu!“

„Gândul acesta pôte fi cu atât mai apêsător pentru Dta, amice, cu cât ai trei fi în armată. Nu-ți perde sperarea! Încrede-te în vitejia soldaților nostri, în dibăcia ofițerilor superiori.“

„Vitejie și dibăcie sînt imposibile, dacă brațul Atotputernicului pedepsește,“ zise trist contele Rethel. „Dacă Germania ar trimite în contra noastră chiar și o armată de copii, totuși ne-ar învinge. Dta zimbesc! Așteptă desvoltarea lucrurilor!“

Presimțirile negre ale contelui s'au realizat. Germanii au învins pe Francezi la Weissenburg, Wörth, Saarbrücken și în lupta sângerósă de la Metz. Apoi lângă Sedan oștile s'au întîlnit. S'a început o luptă sângerósă. Băbuitul a multe sute de tunuri făcea, să se cutrémure aerul și pămîntul. Ditmour era în cea mai mare iritație, căci și ferestrele castelului Bellevue zuruia; contele Rethel înse își păstră liniștea. Rethel zise cu o tristă resignație: „Fie voea Domnului! Păzescă-mi fiil și facă, să se deștepte la o nouă viață adânc căduta mea patrie!“

În dimineața zilei de 2 Septembre pe Ditmour îl surprinse un ofițer francez cu scirea, că împêratul Napoleon și regele Prusiei se vor întîlni și înțelege în castelul Bellevue.

„Maiestatea Sa împêratul va fi cătră zece ore aici,“ închiă ofițerul misiunea sa, apoi încălecă și plecă.

Domnul casei grăbi în odăa lui Rethel.

„Dumnezeule! Închipuesce-ți numa, că împêratul s'a anunțat,“ strigă Ditmour mișcat. „Va conferi aici cu regele prusesc, și eu nu sînt pregătit pentru primirea oșpeților înalți. Soldații mi-au consumat tóte proviziunile. Dă-mi sfat, iubite amice, ce să fac? Ajută-mi!“

Contele rămase liniștit. Nici cel mai mic semu al surprinderii nu-l turbură serioșitatea.

„Iubite Bernhardt, dóră vei, să le servesci cu reoritoare? Cui să faci pregătiri?“ întrebă cu recelă. „Împêratului? Crede-mi, că împêratul nu va fi nici flămînd nici setos în momentul, când i-se sigilează căderea și prinsórea.“

Ditmour cădu într'un fotel.

„Dumnezeule, Dumnezeule! — aici în casa mea!“ esclamá frîngîndu-și mâniele. „Casa mea să fie martoră la aceea, când împêratul francez va întinde contrarului său victorios sabia? Ce rușine, ce nenorocire!“

Își ascunse fața cu amîndouă mâniele și plîns.

„Revino-ți, iubite Bernhardt!“ îl mîngăia Rethel. „Așa așa a trebuit, să se întimple. Ceea ce vom vedé, la tot cazul va fi pătrundător, mișcător, dar tot o dată interesant și mareț va fi, căci Atotputernicul își aplică acuma pedepsa. Da, trăesce încă vechiul Dumnezeu, apêrătorul și scutitorul bisericii.“

În curînd sosi înaintea castelului o trăsură cu o suie strălucită de călăreți. Napoleon, rîzimîndu-se de brațul unui general, s'a dat jos. Purta uniformă de mareșal. Se părea forțe suferitor, deprimat și îmbetrînit înainte de vreme. Domnul castelului a salutată cu căte va cuvinte pe înaltul său oșpe, érá Napoleon l-a, răspuns cu o mișcare din cap abia observată. Sdrobit trupește și sufletesce urcă legănîndu-se scara la odă. De o dată se opri și căută îndorét, unde o figură înaltă se plecă dinaintea lui.

„Într'adevăr dta ai fi, conte Rethel?“ întrebă cu o sentimentalitate neobișnuită.

„Eú sînt, Maiestate!“

„Dta ai însoțit pe unchiul meu în exil, în prinsóre,“ zise apêsîndu-și mâna pe frunte și tăcu.

„O, Maiestate!“ strigă contele sub impresiunea convingătoare a situației. „Mă cutrémur dinaintea adevărului cuvintelor sfinței Scripturi: „E grozav a cădé în mâniele Dumnezeului celui viu.“

„Ai dreptate, conte! Dta ești îndreptățit a o zice această, fiind că nici când eram la culmea puterii mele, nu mi-al retăcut acest adevăr mult amar. Așa e, nu se pôte nega! Dacă ași fi ascultat de Dta atunci, când m'al rugat în interesul Papei, n'ași fi azi în starea această —“

O parte a suitei împêratului sta tristă în curte în cete. Câte o dată Napoleon apărea la feréstră, purtînd în trăsăturile feței espresia nenorocirii.

Timpul trecea, și învingătorul tot nu sosia. Trecuseră deja patru ore de chin, pentru Napoleon o vecnicie, când chiar la două ore sosiră husarii în grădina castelului și formară spalier. Din depărtare se audia sunet de tobă și strigări de: „Trăescă!“ Învingătorul rege sosi încunjurat de principii și generali săi. Napoleon îl întîmpină în antișambră. Principii îi întinseră mâna. Apoi intrară în odă.

În jurul castelului domnia liniște momentală, de și erau mulți de față. Fiesce care simția importanța momentului. Chiar și fața contelui Bismarck trada o mișcare internă neobișnuită. A cădut un domnitor puternic, care ani de zile poruncise în Europa și țesuse sórtea lumii.

Brații șoptiau sêrbătorește. Apropierea lui Dumnezeu o simția viu fiesce care.

După restimp bunșor ușa se deschise, și regele Wilhelm ieși adânc impresionat. Împêratul prinșonier petrecu pe contrarul său cel victorios până la scară. Aici se opri, își rîzimă capul de mâna stîngă, érá în drepta ținea o măhramă udată cu lacrimi.

Regele Wilhelm încălecă. Împêratul prinșonier îi urmă.

„Măcar de ar vedé întregă lumea această scenă!“ zise Rethel privind pe feréstră. „El merge colo în prinsóre! L-a ajuns, l-a strivit dreptatea pedepsitoare cea vecnică.“

V.

Profetia lui Rethel.

Pacea s'a închiat. Din Franța armatele germane, din Germania prinșonierii francezi s'au întors în patria sa. Contele Rethel petrecea în vilegiatură aproape de Paris. Tînutul, de alt fel bogat, infățîșa o iconă jalnică cu agrii săi bătuciți, cu casele arse, cu pustietatea neîmpoporată și mai ales cu vilele Parisienilor bogați prefăcute în ruine. Aceste admirabile locuințe de plăceri și aceste castele, cari erau aranjate cu strălucire neînchipuită, păreau mai mult posesiunile Sodomienilor degenerați, cari prin păcatele sale au răsturnat lumea morală a lui Dumnezeu. Dumnezeu, care nimicise odinioară Sodoma și Gomora, în mânia sa pedepsitoare n'a crutat nici aceste locuințe de plăceri. În loc de plôe cu foc le-a bătut cu răsboi pustitor. Ori ce plăcere și strălucire din vile s'a pierdut. Parisienii s'au refugiat în străinătate, ori petreceau chiar în Paris, unde gurmandii flămîndi se mulțamiau acuma și cu câni, pisici și cloșani. În casteluri s'au instalat soldații prusieni, cari întru început au admirat strălucirea, dară în curînd constrîși de ger au ars mobilele cele scumpe, pe cari mai înainte comodisaseră bonvivanții degenerați. Salele împodobite cu aur s'au

prefăcut în grajduri, și soldații prusieni rîdînd își făceau haz, cum caii lor se priviau în oglinzile cele scumpe. Sodoma mortiferă se pustiise total. Începuseră deja a bombarăda și Parisul, până când în sfârșit, spre bucuria infernului, întreg orașul sta în flăcări.

Contele Rethel vedea în toate aceste pustiiri brațul pedepsitor al lui Dumnezeu.

„Domnul rămâne în vece neschimbat!” zicea Rethel. „Cel ce a gonit întâia păreche de omeni din rai și a pus blăstăm pe tot păcatul, cel ce a pustiit cu potop întregă omenimea și cu suflarea sa a nimicim nemuri: acel Dumnezeu avertisat pe Franța, că el trăese încă, că brațul lui nu s'a scurtat încă! Pe cum odinioară trimisese pe Filistea asupra lui Israil celui decădut, așa a trimis acum pe Germani asupra Francezilor preocupați. Sărmană Franța! Oare cunoșce veți tu degetul lui Dumnezeu și întorceți veți la Domnul?”

Astfel grația a dese ori contele pus la multe încercări grele. Dintre trei fiți doi i-au rămas pe câmpul de luptă. Nefericirea patriei lui l-a atins și pe el. Și pe cât de mare i-a fost durerea, pe atîta îi era de mare mânia față cu Prusia, de ore ce în fiesce care zi putea ceti în ziarele franceze despre impertinențele soldaților germani. Pe Prusia îi presentați ca pe niște criminali barbari și fără de inimă, tăciunari și ucigași de copii. El privia cu îngrijire la noua Germanie ca la o adevărată spalmă a independenței Franței.

Contele Rethel, plin de mânie asupra Prusilor și zdrobit de durere, și-a trăit zilele în tristete. În fiesce care zi grația tot mai puțin și nu zimbăia nici o dată.

De o dată inse parcă ar fi trecut printr'o mare schimbare. Ziarele din Germania aduceau pentru el sciri îmbucurătoare. A cetit adevărat, că s'a format o confesiune religioasă nouă, ale cărei învățături se lapădă de Papa, dară pe care guvernul o protejează. A mai cetit, că în Alsația-Lotaringia foile catolice se opresc, și ori ce interes catolic este asuprit. Cu cât cetia contele mai dă astfel de sciri, cu atîta devenia mai senin în spirit.

Într'una din zile a rugat pe fiul său, să meargă cu el în Tivoli, la localul apropiat de petrecere, care de obicei era cercetat de soldați germani.

„În Tivoli, tată?” întrebă mirat fiul. „Da pare, că uși, că acolo se adună în totă după amăza ofițeri germani.”

„Tocmai de aceea să mergem acolo,” răspuse Rethel. „Mi-ar plăce, să primesc lămurire asupra unui lucru foarte însemnat.”

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Ovidiu, prima revistă dobrogeană an I. Nr. 5. cu un cuprins variat și articli scriși de Tocilescu, P. Vulcan etc.

Albina, o bună revistă enciclopedică populară redactată cu atîta îngrijire de un comitet, în care se află Dnii Gârboviceanu, Coșbuc, Dulfu, Adamescu ș. a. Nr. 9 primit în urmă are între altele un frumos articlu

despre îmbrățișarea meseriilor, ajutarea elevilor săraci, o schiță de tot hazul, în care se batjocoresc bețivii ș. a.

„Focea pentru toți” și „Moda ilustrată” Nr. 50. cu articli interesanți.

A apărut:

„Convorbiri literare” Nr. 11 cu următorii sumari: **T. Maiorescu**, Sub ministrul Brătianu. — **Al. Brăescu**, Asupra fundamentului fiziologic al pozitivismului. — **D. Nădejde**, Sfârșit de veac (studiu). — **D. D. Zamfirescu**, Lydda (partea I, scrisori romane). — **N. Basilescu**, epitalamul lui Peleu și al Tetidei (după Catul). — **D. Evolceanu**, Virgil Oniș (De toate, schițe și novele). — **I. Scărlătescu**, Cu anii ce vor trece (poesie). — **M.**, Revistă critică. — **D. Nanu**, Odă antică (poesie). — Reviste primite la redacție.

A apărut:

St. Georgescu (sergent) **Albanezii**, dramă originală în versuri în cinci acte. București 1898. Preț 3 lei. Acțiunea dramei acesteia se întimplă în Albania pe la sfârșitul domniei lui Mohamed II, când Albanezii luptau pentru libertatea țării sale. Cetele celor ce luptă pentru patrie, stau sub conducerea unei fete cu numele Dora, care e eroina piesei. Scrisă în versuri drama aceasta lasă mult de dorit, în ce privește atât dezvoltarea, cât și metrica. Pe cât de bine au fost scrise „Memoriile din 1877/8”, pe atât de slabă e drama aceasta.

Dr. Elie Dăianu, **Cronica anului 1848** fasc. II. Iuniele Aprilie—Septembrie, Sibiu 1848. După cum indică și titlul, broșura aceasta în 4° de 148 pag. cuprinde întâmplările mai marcante din anul 1848 înșirate zi de zi. O recomandăm cătitorilor noștri cu totă căldura. Ea e o oglindă a celor întimplate în țările locuite de Români în acel an de luptă pentru drept și libertate.

Va apăre:

Calendarul „Unirii” pe 1899

și se va împărți gratuit abonenților noștri.

A apărut:

Manual de Psihologie și Logică pentru clasa VIII a școlilor medii editat de **Dr. Vasile Hossu**. Blaș. Tipografia seminarului archidiececan. 1898. Preț 1 fl. 20 cr.

A apărut:

Jertfa creștinilor. Comentariu al liturgiilor bisericii grecești compus de **Dr. Victor Szmigelski**. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Preavenatului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminarului archidiececan. Pag. 230 în 8. Preț 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Esclenței Sale Preasfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare*.

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

„Opul acesta pôte fi de folos tuturor credincioșilor noștri, dar mai virtos Veneratului Cler archidiececan, căruia și chemarea sa sublimă îi impune datorința strictă de a studia mai adânc misteriele sfintei noastre religii. De aceea recomandăm acest op cu totă căldura spre a se procura pentru toate bibliotecile districtelor protopopesce și pentru cele parohiale, ori unde este cu putință. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspândescă această carte în cercurile cât mai largi ale credincioșilor noștri.”

Blaș din ședința consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

La tipografia seminariailă se află de vîndare:

Instituțiunile calvinesce

în biserica românească din Ardeal,

fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonice de **Dr. Alexandru Grama**. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pôte procura cu prețul de **3 fl.** la **Tipografia seminariailă în Blaș (Balázsfalva)**.

Euchologiu

edițiunea a doua, revădută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariu frumos în **negru și roșu**. — Preț nelegat fl. 2.80, era legat în peletare fl. 3.80.

Legile politico-bisericesce din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preavenatului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Preț unu exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea aceasta nici un preot nu pôte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesce s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesce, din care să lipsescă această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii românești unite, studiu apologetic din incidentul invectiveilor „Gazetei Transilvaniei” și a dnii Nicolau Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Preț 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Preț 1 fl. Ambele părți expedate franco 1 fl. 85 cr.

Posta Redacțiunii. Dnii **G. Șorban**, Viena. Paroch în Jittin p. u. Oravicza.

Editor și redactor răspundător:
Dr. Victor Szmigelski.